

ความหมายของหน่วยผสม

หน่วยผสมในภาษาไทยอาจจะแบ่งตามความหมายได้ 2 พวก คือ หน่วยผสมชนิดคงความหมายของหน่วยคำมูลฐาน และหน่วยผสมชนิดเปลี่ยนความหมายของหน่วยคำมูลฐาน ทั้งมีลักษณะแตกต่างกันดังนี้

7.1 หน่วยผสมชนิดคงความหมายของหน่วยคำมูลฐาน

หน่วยผสมชนิดคงความหมายของหน่วยคำมูลฐาน คือหน่วยผสมที่ไม่มีความหมายประจำคำหรือมีความหมายซ้ำกับหน่วยคำมูลฐาน เมื่อหน่วยผสมนี้ไปประกอบเข้ากับหน่วยคำมูลฐานหน่วยใด จะไม่เปลี่ยนหรือเพิ่มความหมายของหน่วยคำมูลฐานนั้น หน่วยผสมชนิดนี้จะมีหน้าที่แต่เพียงช่วยในการสร้างคำผสมใหม่มีรูปลักษณะแตกต่างจากหน่วยคำมูลฐานเท่านั้น หน่วยผสมชนิดนี้จะแบ่งได้ 5 ชุด คือ

7.1.1 หน่วยผสมประกอบหน่วยคำมูลฐานข้อสัตัว คือหน่วยผสมชนิดที่ประกอบหน่วยคำมูลฐานซึ่งเป็นข้อเฉพาะของสัตัว หรือมีความหมายถึงสัตัว หน่วยผสมชนิดนี้เท่าที่รวบรวมได้ในขณะนี้ มี 4 พวก คือ

1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 6 รูป คือ

(1) /กระ- /หรือ/กะ- / เช่น กระสรอย (ปลา) กะโท้ (ปลา) กระจอก (นก) กะจิบ (นก) กระตุน (สัตว์อยู่ในรู)

(2) /จระ- /หรือ/จะ- / เช่น จระซาบ จระเซ่ จะซาบ จะเซ็บ จะเซ่ (สัตว์เลื้อยคลาน)

(3) /ตระ- /หรือ/ตะ- / เช่น ตะโน (นก) ตะเซ่ ตะซาบ (สัตว์เลื้อยคลาน) ตะกรุม (นก) ตะเพียน (ปลา) ตะลาน (มด)

- (4) /นาง-/   เช่น นางรม (หอย) นางนวล (นกนางเกล็ด (ปลา)
- (5) /อาย-/   เช่น อายเบี้ยว (ปลา) อายบ้า (ปลา)
- (6) /อี-/   เช่น อีกา (นก) อีเก้ง (สัตว์ป่า) อีรม (หอย) อีชุก (ปลา)

2) หน่วยกลางศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 4 รูป คือ

- (1) /-ง-/   เช่น มังกร
- (2) /-ยะ-/   เช่น ไอยรา
- (3) /-ร-/   เช่น ขรมค สรุโนก
- (4) /-ละ-/   เช่น แมลง

3) หน่วยท้ายศัพท์ มีอยู่ 6 รูป คือ

- (1) /-า/   เช่น โมรา มฤคา
- (2) /-ิศ/   เช่น โมริศ
- (3) /-ิน/   เช่น มฤคิน บักชิน
- (4) /-ี/   เช่น โมรี มฤคี
- (5) /-เศศ/   เช่น โมเรศ มยุเรศ
- (6) /-ชาติ/   เช่น คชาชาติ โกกิลาชาติ

4) หน่วยเสริมสร้อย เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 2 รูป คือ

- (1) หน่วยหน้าศัพท์เสริมสร้อย เช่น อีงอีกา มะมงละมั้ง

กระบงกระปี่ ฯลฯ

- (2) หน่วยท้ายศัพท์เสริมสร้อย เช่น มคเม็ค แมวเมิว เสือเสอ

นกเน็ก ฯลฯ

7.1.2 หน่วยผสานประกอบหน่วยคำมูลฐานข้อพิช คือหน่วยผสานชนิดที่ใช้ประกอบหน่วยคำมูลฐานที่เป็นนามเฉพาะข้อพิช หรือมีความหมายถ้อยพิชชนิดต่าง ๆ หน่วยผสานชนิดนี้เท่าที่รวบรวมได้ในขณะนี้มียู่ 4 พวก คือ

1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มียู่ 9 รูป คือ

(1)	/กระ-/	เช่น	กระเจต	กระทม	
(2)	/กะ-/	เช่น	กระโณม	กระสาบ	
(3)	/ก-/	เช่น	กระยอม		
(4)	/จะ-/	เช่น	จะเกร็ง		
(5)	/ชะ-/	เช่น	ชะคราม	ชะเอม	ชะพลู
(6)	/ตะ-/	เช่น	ตะขบ	ตะคร้อ	ตะไคร
(7)	/มะ-/	เช่น	มะม่วง	มะปราง	มะเค็ด
(8)	/สะ-/	เช่น	สะคร้อ	สะคาน	
(9)	/อ-/	เช่น	อเกร็ง		

2) หน่วยกลางศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มียู่ 2 รูป คือ

(1)	/-ร-/	เช่น	สระทอน	สระเอม
(2)	/-ะร-/	เช่น	จริก	จราว

3) หน่วยท้ายศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มียู่ 5 รูป คือ

(1)	/-า/	เช่น	พฤษา	ฉลา	
(2)	/-ิน/	เช่น	ฉลิน		
(3)	/-ี/	เช่น	พฤษี		
(4)	/-ชาติ/	เช่น	พฤษชาติ	ฉฉชาติ	ฉฉชาติ
(5)	/-มัย/	เช่น	ฉฉมัย		

4) หน่วยเสริมสร้อย เท่าที่รวบรวมได้มียู่ 2 รูป คือ

(1)	หน่วยหน้าศัพท์เสริมสร้อย	เช่น	มะลมะลิ	กุหลกกุหลาบ
			กะถกถถิน	จำปงจำปา ฯลฯ

- (2) หน่วยทาศัพท์เสริมสร้อย เช่น มะนาวมะแนว ส้มส้ม
มะกรูมะเกร็ด ฯลฯ

7.1.3 หน่วยยสถานประกอบหน่วยคำมูลฐานข้อคน คือหน่วยยสถานชนิดที่ประกอบหน่วยคำมูลฐานที่มีความหมายถึงคน หรืออวัยวะของคน หรือใช้ในความหมายที่แทนคนได้ หน่วยยสถานชนิดนี้แบ่งตามชนิดของหน่วยยสถานได้ 4 พวก คือ

- 1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 20 รูป คือ

(1)	/กระ-/	เช่น	กระยาจก กระฉม
(2)	/กะ-/หรือ/สะ-/	เช่น	กะเวย สะเวย
(3)	/คิ-/หรือ/คี-/	เช่น	คินัน คีนัน
(4)	/ตะ-/	เช่น	ตะแก
(5)	/ท-/หรือ/ธ-/	เช่น	ทนาย ทชี ฑไท
(6)	/นง-/	เช่น	นงพะงา
(7)	/นัก-/	เช่น	นักปราชญ์ นักสนม
(8)	/บัง-/	เช่น	บังอร
(9)	/ผู้-/	เช่น	ผู้คน
(10)	/พระ-/	เช่น	พระองค์
(11)	/พ-/	เช่น	พนาย
(12)	/ม-/	เช่น	มล่าว
(13)	/สะ-/	เช่น	สะโก
(14)	/ออ-/	เช่น	ออกตา ออกเฮา
(15)	/ออก-/	เช่น	ออกหลวง ออกขุน
(16)	/อัญ-/	เช่น	อัญชยม
(17)	/อาย-/	เช่น	อายหนู
(18)	/อิ-/หรือ/อี-/	เช่น	อินัน อีนัน
(19)	/อิ-/	เช่น	อิสตรี
(20)	หน่วยหน้าศัพท์ซ้ำเสียง	เช่น	คระไคร ระเรียม

2) หน่วยกลางศัพท์ เทาที่รวบรวมได้มีอยู่ 5 รูป คือ

- (1) /-ม-/ เช่น คำนำ อำนวย
- (2) /-ร-/ เช่น กรรมล มารดา
- (3) /-ระร-/ เช่น จริต
- (4) /-ระว-/ เช่น สวาง "ผี"
- (5) /-วาน-/ เช่น จำโนทย์ (โบ)

3) หน่วยท้ายศัพท์ เทาที่รวบรวมได้มีอยู่ 8 รูป คือ

- (1) /-ณ-/ เช่น ราชัน
- (2) /-า-/ เช่น ราชา นรา เกศา
- (3) /-ิน-/ เช่น เทพิน ชีวิน
- (4) /-ิศ-/ เช่น นริศ
- (5) /-ี-/ เช่น นารี เกศี เทวี
- (6) /-เศศ-/ เช่น เนรศ เทเวศ
- (7) /-ชาติ-/ เช่น มนุษยชาติ นรชาติ บัณฑิตชาติ
- (8) /-แสง-/ เช่น ช่างแสง

4) หน่วยเสริมสร้อย เทาที่รวบรวมได้มีอยู่ 2 รูป คือ

- (1) หน่วยหน้าศัพท์เสริมสร้อย เช่น กะหมักษัตริย์ อะหมก-
อมาตย์ พะยาบงพยายาล ฯลฯ
- (2) หน่วยท้ายศัพท์เสริมสร้อย เช่น มือเมอ ลูกเล็ก เพื่อน-
เพื่อน ฯลฯ

7.1.4 หน่วยยสถานประกอบหน่วยคำมูลฐาน ชื่อสถานที่และสิ่งของเครื่องใช้
คือหน่วยยสถานประกอบหน่วยคำมูลฐาน ซึ่งมีความหมายถึงหรือที่ชื่อเรียกชื่อสถานที่ เรื่อง
ราว สิ่งของ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ หน่วยยสถานชนิดนี้จะแบ่งได้ 5 พวก คือ

- 1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้จะมี 14 รูป คือ
(1) /กระ-/	เช่น	กระพอม กระสันธุ์ กระซุ่ม
(2) /กะ-/	เช่น	กระบาย กะเพิง กะคุ่ม
(3) /ก-/	เช่น	กระแทะ
(4) /ชระ-/	เช่น	ชระลอง ชระลัค
(5) /ชะ-/	เช่น	ชะงอน ชะแง
(6) /ตะ-/	เช่น	ตะกรวย ตะกรอม
(7) /นาง-/	เช่น	นางเล็ง
(8) /พระ-/	เช่น	พระราหู พระเสาร์ พระอังคาร
(9) /ภ-/	เช่น	ภูเขา ภูผา
(10) /ระ-/	เช่น	ระแบบ (กลอน)
(11) /ลำ-/	เช่น	ลำยอง ลำธาร ลำห้วย
(12) /สละ-/	เช่น	สภาวะ สภาพ
(13) /อี่-/	เช่น	อี่เล็ง อี่โปง "เรือ"
(14) หน่วยหน้าศัพท์ซ้ำเสียง	เช่น	ชะชอง ชะชอง พะเพิง ฯลฯ

- 2) หน่วยอุปสรรค เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 3 รูป คือ
(1) /ค....ค/	เช่น	แครงเครียว "แรงเรียว"
(2) /ประ...ประ/	เช่น	ประสี่ประสา
(3) /อี่....อี่/	เช่น	อี่ไหนอี่ไหน "เรื่องราว"

- 3) หน่วยกลางศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 7 รูป คือ
(1) /-ง-/	เช่น	จ้งเว็จ
(2) /-น-/	เช่น	รันแทะ
(3) /-ม-/	เช่น	รำหัส คำพอง "ตะพอง"
(4) /-ร-/	เช่น	ทรลาด
(5) /-ละ-/	เช่น	กระละค พระลบ

- (6) /-ษ-/   เช่น ราชตรี
- (7) /-ำ-/   เช่น คำฤษณา
- 4) หน่วยท้ายศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้จะมีอยู่ 6 รูป คือ
- (1) /-ะน/   เช่น โลกัณ
- (2) /-า/   เช่น ชารา โลกา วนา
- (3) /-ิน/   เช่น ชาริน
- (4) /-ิศ/   เช่น ชาริศ กามิศ
- (5) /-ี/   เช่น ชารี
- (6) /-เศศ/   เช่น ชารเศศ โลเกศ
- 5) หน่วยเสริมสร้อย เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 2 รูป คือ
- (1) หน่วยหน้าศัพท์เสริมสร้อย เช่น ประทกประเทศ กระตง-
กระทอม รดยงรดยนต ฯลฯ
- (2) หน่วยท้ายศัพท์เสริมสร้อย เช่น ป่าเปื้อ บ้านเบิ่น โลกเล็ก
อาหารอาเณน ฯลฯ

7.1.5 หน่วยผสมประกอบหน่วยคำมูลฐานชนิดบอกกิริยาอาการและลักษณะ
คือหน่วยผสมที่ประกอบหน่วยคำมูลฐานที่มีความหมายเกี่ยวกับการแสดงกิริยาอาการ
ความรู้สึก หรือไขข้อออกลักษณะต่าง ๆ หน่วยผสมเช่นนี้จะแบ่งได้ 4 พวก คือ

- 1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 39 รูป คือ
- (1) หน่วยหน้าศัพท์ซ้ำเสียง 49 รูป คือ
- 1.1 /กวะ-/   เช่น กวะกัวิต กวะแกวง
- 1.2 /กระ-/   เช่น กระกรัวิต กระกรุน
- 1.3 /กะ-/   เช่น กะกอง กะกุก
- 1.4 /ชวะ-/   เช่น ชวะไขว ชวะชวั

1.5	/ชะ-	เชน	ชะช้า (โ) ชะแชน
1.6	/คร-	เชน	ครโครม ครครัก
1.7	/ค-	เชน	คคค้ำ คคค้ำ
1.8	/ค-	เชน	คคคย คคคัก
1.9	/ง-	เชน	งงงก งงงง
1.10	/จ-	เชน	จจจ่า จจจใจ
1.11	/ฉ-	เชน	ฉฉฉ้อย ฉฉฉน้ำ
1.12	/ฉ-	เชน	ฉฉฉฉะ
1.13	/ช-	เชน	ชชชค ชชช้ำ
1.14	/ช-	เชน	ชชชียบ ชชชเฮชะ
1.15	/ค-	เชน	คคคัก คคคคัม
1.16	/ค-	เชน	คคคคิม
1.17	/ท-	เชน	ทททเตรียม ทททเตรน
1.18	/ถ-	เชน	ถถถถับ ถถถถัค
1.19	/ท-	เชน	ททททาว ททททาย
1.20	/น-	เชน	นมนาน
1.21	/น-	เชน	นวนนาค
1.22	/น-	เชน	นฉฉฉฉ
1.23	/บ-	เชน	บบบบ
1.24	/ป-	เชน	ปปปเปรี้ยว ปปปแปรน
1.25	/ป-	เชน	ปปปปน
1.26	/ผ-	เชน	ผผผผก ผผผผอง
1.27	/ฝ-	เชน	ฝฝฝฝ
1.28	/พ-	เชน	พพพพิง พพพพาน
1.29	/พ-	เชน	พพพพพริง
1.30	/พ-	เชน	พพพพพพาว
1.31	/พ-	เชน	พพพพัค พพพพัน

1.32	/มะ-	เชน	มะเมื่อย	มะมี	
1.33	/ยะ-	เชน	ยะแยง	ยะยาบ	
1.34	/ยั-	เชน	ยัยั้ง	ยัยาบ	
1.35	/เยียว-	เชน	เยียวยา	เยียวยง	
1.36	/ยอง-	เชน	ยองโย		
1.37	/ระ-	เชน	ระรวย	ระริน	
1.38	/รั-	เชน	รัแรก	รัรักษ์	
1.39	/รา-	เชน	ราเริง		
1.40	/รำ-	เชน	รำไร	รำราญ	
1.41	/ละ-	เชน	ละลิม	ละเลาะ	
1.42	/ลำ-	เชน	ลำเล็ก	ลำลอง	
1.43	/วะ-	เชน	วะวับ	วะวอน	วะวาบ
1.44	/สะ-	เชน	สะสม	สะสวาย	สะสง
1.45	/หะ-	เชน	หะหับ	หะแหน	
1.46	/หละ-	เชน	หละหลวม		
1.47	/อะ-	เชน	อะเอื่อย	อะอ้อ	
1.48	/อก-	เชน	อกอจ		
1.49	/อำ-	เชน	อำอึ้ง		

(2) หน่วยหน้าศัพท์ซ้ำเสียง   เชน   กรุ่มกริม   โอนเอน   โยเย   ชิงซัง   โคงคัง
โออ้า   ญญา   ปปะ   าลา

- (3) /ก-/   เชน   กระโทย   กระอุ
- (4) /กระ-/   เชน   กระเถย   กระท่า   กระโคค
- (5) /กะ-/   เชน   กะไร   กะอืด   กะเคาะ
- (6) /กัล-/หรือ/กน-/หรือ/กรร-/   เชน   กัลเว้า   กนนเทิม   กรรหาย
- (7) /ข-/   เชน   ขวับ
- (8) /ชะ-/   เชน   ชะยิก

- (35) /สะ-/   เช่น สะคัก สะคั้ง
 (36) /สำ-/   เช่น สำรวม สำรอง สำเรียง
 (37) /ทะ-/   เช่น ทะแรก ทะเริ่ม
 (38) /อัญ-/   เช่น อัญเชิญ
 (39) /อำ-/   เช่น อำลา อำพราง

2) หน่วยอุปสรรค ที่รวบรวมได้มีอยู่ 20 หน่วย คือ

- (1) /กระ....กระ/   เช่น กระชดกระชอย กระจุกกระจิก
 (2) /กะ....กะ   เช่น กระโห้กะเซ่ กระมอมกระแมม
 (3) /ข.....ข/หรือ/ชะ....ชะ/หรือ/คะ....คะ/   เช่น

ชะมอมชะแมม   คะมอมคะแมม

- (4) /ค....ค/   เช่น ครีครอ "รือ" (โบ)
 (5) /จน...จน/   เช่น จนคึกจนคั้น จนแล้วจนรอด
 (6) /จระ....จระ/   เช่น จระคลับจระคลาย
 (7) /ชะ....ชะ/   เช่น ชะคี่ชะราย
 (8) /ชั่ว....ชั่ว/   เช่น ชั่วครึ่งชั่วคราว
 (9) /ตะ....ตะ/   เช่น ตะกุกตะกัก ตะปัดตะปอง
 (10) /ตุ....ตุ/   เช่น ตุปัดตุปอง
 (11) /ทร....ทร/   เช่น ทรสองทรลุ่ม
 (12) /ประ...ประ/   เช่น ประจิมประเจือ
 (13) /ปะ....ปะ/   เช่น ปะโลปะเล่ ปะเหลาะปะเหละ
 (14) /พะ....พะ/หรือ/พ.....พ/   เช่น พะรุงพะรัง พรองแพรง

พรองเพรียก

- (15) /ม....ม/   เช่น มลนมลาน
 (16) /มอ....มอ/   เช่น มอลอกมอแลก

- (17) /ละ....ละ/   เชน   ละซั้ลละซ้อ   ละลนละลาน
 (18) /สม....สม/หรือ/สำ....สำ/   เชน   สมบุกสมบัน   สำบุกสำบัน
 (19) /สุ....สุ/   เชน   สุยุสุราย
 (20) /อึ....อึ/   เชน   อ้ออ้อเอ

3) หน่วยกลางศัพท์   เท่ที่รวบรวมนได้มี 16 รูป   คือ

- (1) /-ง-/   เชน   ตังวาย   สั้งเวย
 (2) /-น-/   เชน   บรรเลง   ันทค
 (3) /-ม-/   เชน   จำเริญ   ทำลาย
 (4) /-ร-/   เชน   ตรลบ   ไพเราะ
 (5) /-งง-/   เชน   เสงี่ยม   ฃงาค
 (6) /-งน-/   เชน   สนุก   ระนาว
 (7) /-งบ-/   เชน   ละโบบ   ระบาย
 (8) /-งม-/   เชน   ละโบบ   ฆมิ่ง
 (9) /-งย-/   เชน   ฆบค   ฆบาย
 (10) /-งร-/   เชน   จรค   ภาระลบบ
 (11) /-งล-/   เชน   ถลา   สลวบ
 (12) /-งว-/   เชน   ฆวก   สวาง
 (13) /-งอ-/   เชน   ฆอม   ฆอ่า
 (14) /-ง่า-/   เชน   สำเรัจ   ก่าล้ง
 (15) /-ง่าน-/   เชน   ก่าเนค   ฆ่านาญ
 (16) /-ง่าห-/   เชน   ก่าแหง

4) หน่วยท้ายศัพท์   เท่ที่รวบรวมนได้มีอยู่ 12 รูป   คือ

- (1) /-ง/   เชน   มรณ้ง
 (2) /-ศ/   เชน   ลีลาศ   นีราศ
 (3) /-า/   เชน   โกรธา   โอธา   สุธา
 (4) /-ิก/   เชน   โอฟาริก

- (5) /-[ี]/   เชน [ี]สุ[ี]
- (6) /-[ี]-ศ/[ี]   เชน [ี]ทุ[ี]เรศ
- (7) /-^โ/   เชน ^โพา^โโล ^โโท^โโส
- (8) /-^อย/^อ   เชน ^ออน^อชอย ^องอน^อชอย
- (9) /-^ภาพ/^ภ   เชน ^ภมรณ^ภาพ ^ภสวั^ภสติก^ภาพ
- (10) /-^{เห}ง/^{เห}   เชน ^{เห}ชม^{เห}เหง ^{เห}กุม^{เห}เหง
- (11) ^หหน่วย^หท^หาย^หศ^หัพ^หท^หแ^หปร^หร^หู^หป ^หเชน ^หมว^หม^หเป^หง ^หแห^หง^หฉ^หาก ^หแ^หน^หแ^หะ ^หล^หา
- (12) ^หหน่วย^หท^หาย^หศ^หัพ^หป^หเล^หีย^หน^หเส^หีย^หง^หส^หระ ^หเชน ^หเค^หีย^หว^หค^หาว ^หฮ^หี^หค^หค^ห ^หย^หิง^หย^หัง

^คุง^คิง^ค ^กระ^กชิ^กบ^กระ^กชา^กบ ^กล^กา

8) หน่วยเสริมสร้อย ^{เท}า^{เท}ที่^{เท}รว^{เท}ร^{เท}วม^{เท}ไ^{เท}ค^{เท}มี^{เท}อยู่^{เท} 2 ^รู^รป ^คือ

- (1) ^หหน่วย^หท^หาย^หศ^หัพ^หท^หเส^หริ^หม^หสร^หอย ^หช^หม^หง^หช^หม^หอย ^หก^หระ^หช^หก^หก^หระ^หชิ^หบ ^หส^หะ^หห^หล^หก^หส^หล^หะ

^ชะ^ชน^ชก^ชช^ชน^ชะ ^ชล^ชา

- (2) ^หหน่วย^หท^หาย^หศ^หัพ^หท^หเส^หริ^หม^หสร^หอย ^หเร^หียน^หเร^หิน ^หเล^หว^หเล^หิว ^หห^หก^หแ^หก^ห ^หโ^หค^หเ^หอ

^สล^สว^สย^สส^สะ^สห^สว^สย ^สล^สา

ตารางที่ 17 หน่วยผสมชนิดของความหมายของหน่วยคำมูลฐาน

ประเภทของความหมาย	ชนิดของหน่วยผสม				
	หน่วย หน้าศัพท์	หน่วย อุปสรรค	หน่วย กลางศัพท์	หน่วย ท้ายศัพท์	หน่วย เสริมสร้อย
1) <u>ข้อศัพท์</u>	6	-	4	6	2
2) <u>ข้อพจน์</u>	9	-	2	5	2
3) <u>ข้อคน</u>	20	-	5	8	2
4) <u>ข้อสถานที่และ สิ่งของเครื่องใช้</u>	14	3	7	6	2
5) <u>บอกกิริยาอาการ และลักษณะ</u>	39	20	16	12	2

7.2 หน่วยยสถานชนิดเปลี่ยนความหมายของหน่วยคำมูลฐาน

หน่วยยสถานชนิดเปลี่ยนความหมายของหน่วยคำมูลฐาน คือหน่วยยสถานที่มีความหมายประจำคำ หรือมีนัยแห่งความหมายแตกต่างกับความหมายของหน่วยคำมูลฐาน เมื่อหน่วยยสถานทั้ง 2 ชนิดยสถานเข้ากับหน่วยคำมูลฐาน จะเปลี่ยนหรือเพิ่มหรือเน้นความหมายของหน่วยคำมูลฐาน หน่วยยสถานชนิดเปลี่ยนความหมายของหน่วยคำมูลฐานนี้ จะแบ่งได้ 7 พวก คือ

7.2.1 หน่วยยสถานชนิดกลับความ คือหน่วยยสถานที่จะเปลี่ยนความหมายของหน่วยคำมูลฐานเป็นตรงกันข้าม หน่วยยสถานที่ทำหน้าที่นี้มีหน่วยหน้าศัพท์ประเภทเดียว ซึ่งมีอยู่ 7 รูป คือ

(1) /ทะ-/	เช่น	ทะวาย
(2) /ทร-/หรือ/ทร-/	เช่น	ทรหด ทรหน ทรชน
(3) /ประ-/	เช่น	ประธา
(4) /ปรา-/	เช่น	ปราชัย ปรากฏ
(5) /วิ-/	เช่น	วิกาล วิมณ วิเทศ
(6) /อ-/	เช่น	อนิ่ง อธรรม ออกศล
(7) /อป-/หรือ/อัป-/	เช่น	อปมงคล อปภาคย์ อัปลักษณ์ อัปยศ

7.2.2 หน่วยยสถานบอกชื่อสถานที่และสิ่งของเครื่องใช้ คือหน่วยยสถานที่มีเมื่อยสถานกับหน่วยคำมูลฐานแล้วจะทำให้คำยสถานมีความหมายเป็นชื่อสถานที่ ชื่อสิ่งของและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ หน่วยยสถานเช่นนี้จะแบ่งได้ 3 พวก คือ

- 1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 13 รูป คือ
(1) /กระ-/หรือ/กะ-/	เช่น	กระพา กระตึง กระแซ่ กะพัก
(2) /กำ-/	เช่น	กะปัด กำพอง
(3) /ค-/	เช่น	ครอบ
(4) /ชระ-/	เช่น	ชระลัด ชระโงก
(5) /ชะ-/	เช่น	ชะงอก ชะโงก ชะล่า

(6)	/ตะ-/	เช่น	ตะกาว
(7)	/บัง-/	เช่น	บังอิ่ง
(8)	/ประ-/	เช่น	ประทวน ประทาย
(9)	/พ-/	เช่น	พริ้ง เพลง
(10)	/ระ-/	เช่น	ระโยง ระวัง
(11)	/วิ-/	เช่น	วิหัตน์
(12)	/สะ-/	เช่น	สะคิง สะพัก
(13)	/ลำ-/	เช่น	ลำรับ

2) หน่วยกลางศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้จะมีอยู่ 8 รูป คือ

(1)	/-ะงห-/	เช่น	จ้งหัน
(2)	/-ะน-/	เช่น	หนัก เชนย
(3)	/-ะบ-/	เช่น	ระเบียง ระบาย
(4)	/-ะล-/	เช่น	เฉลียง
(5)	/-ะว-/	เช่น	ตวัก
(6)	/-ำ-/	เช่น	ตำรา กำไร
(7)	/-ำน-/	เช่น	ทำนบ อำนาง
(8)	/-ำร-/	เช่น	ชำร่วย คำรับ

3) หน่วยอุปสรรค มี 1 รูป คือ

(1)	/อี.....อี/	เช่น	อีคำอีแดง อีสุกอีใส (ไข่) อีคว่ำอีหงาย (การเล่น)

7.2.3 หน่วยย่น บอกผู้แสดงอาการ คือหน่วยย่นที่เมื่อย่นเข้ากับหน่วยคำมูลฐานแล้ว จะเปลี่ยนความหมายของหน่วยคำมูลฐานให้หมายถึงบุคคลที่มีลักษณะหรือแสดงอาการตามความหมายของหน่วยคำมูลฐาน หน่วยย่นชนิดนี้จะแบ่งได้ 3 พวก คือ

1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มี 8 รูป คือ

(1)	/จำ-/	เช่น	จำพวก
(2)	/ท-/	เช่น	ทกลา ทเกล้า
(3)	/นง-/	เช่น	นงราม นงพาล
(4)	/นัก-/	เช่น	นักเลง นักรบ
(5)	/ประ-/	เช่น	ประเทียบ
(6)	/ยู-/	เช่น	ยูธ ยูราย
(7)	/พระ-/	เช่น	พระอภิบาล
(8)	/อร-/	เช่น	อรไทย อรนุช

2) หน่วยกลางศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มี 3 รูป คือ

(1)	/-ะม-/	เช่น	ทเมิน หรือ เณิน
(2)	/-ำ-/	เช่น	ตำรวจ
(3)	/-ำน-/	เช่น	กำนัน จำโนทย์ (โย)

3) หน่วยท้ายศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มี 2 รูป คือ

(1)	/-ิก/	เช่น	สถาปนิก
(2)	/-กร/	เช่น	พัฒนากร สวัสดิกร

7.2.4 หน่วยผสานบอกผู้เกี่ยวข้อง คือหน่วยผสานที่เมื่อผสานเข้ากับหน่วยคำมูลฐานที่มีความหมายถึงชื่อเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือสถานที่ จะเปลี่ยนความหมายของหน่วยคำมูลฐานนั้นให้เป็นบุคคลที่หน้าหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายของหน่วยคำมูลฐาน หน่วยผสานชนิดนี้จะแบ่งได้เป็น 2 พวก คือ

1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มี 6 รูป คือ

(1)	/ฉ-/	เช่น	ฉมอม
(2)	/ชาว-/	เช่น	ชาวเขา ชาววัง ชาวนา
(3)	/นัก-/	เช่น	นักดนตรี นักการเมือง

- (4) /บา-/   เช่น บาชรรม
 (5) /ผี-/   เช่น ผีพาย ผีจักร
 (6) /พระ-/   เช่น พระนม

2) หน่วยท้ายศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 2 รูป คือ

- (1) /-กร/   เช่น พิธีกร เกษตรกร
 (2) /-นิน/   เช่น ศิลปิน โภคิน

7.2.5 หน่วยยสถานชนิดเพิ่มน้ำหนักแห่งความหมาย คือหน่วยยสถานชนิดที่ไม่มี
 ความหมายประจำคำ แต่มิใช่แห่งความหมายเพราะ เมื่อยสถานเข้ากับหน่วยคำมูลฐานจะ
 เพิ่มน้ำหนักแห่งความหมายของหน่วยคำมูลฐาน หน่วยยสถานชนิดนี้จะแบ่งได้ 2 พวก คือ

1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 5 รูป คือ

- (1) /ชระ-/   เช่น ชระแรง
       หรือ /ชะ-/   เช่น ชะงาบ
 (2) /คำ-/   เช่น คำผาง คำปลูก
 (3) /วิ-/   เช่น วิจิตร วิลาส
 (4) /สะ-/   เช่น สะพริบ สะพริ่ง
 (5) หน่วยหน้าศัพท์ซ้ำเสียงชนิดเน้น เช่น คีดี ร้อนร้อน ฯลฯ

2) หน่วยท้ายศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้มีอยู่ 2 รูป คือ

- (1) หน่วยท้ายศัพท์แปรรูป เช่น คิ่งเปรียะ สูงเปรี๊ด เย็น-
 เขียบ คลองปรือ ฯลฯ
 (2) หน่วยท้ายศัพท์เปลี่ยนเสียงสระ เช่น โยกแยก โกงเงก
 ทอแท้ เหวอะหะ โครมควม คิกคัก ฯลฯ

7.2.6 หน่วยยสถานกริยาการีต คือหน่วยยสถานชนิดเพิ่มความหมายของหน่วย
 คำมูลฐานให้เป็นคำยสถานที่มีความหมายเหมือนกริยาการีต ในภาษาเขมร คือหมายความว่า
 "ทำให้" หรือมีความหมายที่ใกล้เคียงกับความหมายนั้น หน่วยยสถานชนิดนี้จะแบ่งได้เป็น
 2 พวก คือ

1) หน่วยหน้าศัพท์ เตาที่รวบรวมได้จะมีอยู่ 19 รูป คือ

(1)	/ก-/	เขน	กราบ	กราด	
(2)	/กำ-/	เขน	กำทวน	กำชาย	
(3)	/ข-/หรือ/ชะ-/	เขน	ขวาง	ขยำ	
(4)	/ค-/	เขน	ครอบ	เคลือบ	
(5)	/จำ-/	เขน	จำทวย	จำอวด (ก.)	
(6)	/ต-/หรือ/ตะ-/	เขน	ตรี	ตรีง	ตลอด
(7)	/ตระ-/	เขน	ตระอร		
(8)	/ถะ-/	เขน	ถลม	ถล่า	ถลอก
(9)	/นา-/	เขน	นารัก	นาคู	นากิน
(10)	/บัง-หรือ/บัน-/หรือ/บำ-/	เขน	บังเกิด	บันเดิน	บำเพ็ญ
(11)	/ป-/	เขน	ปลุก	ปลง	ปราบ
(12)	/ประ-/	เขน	ประกบ	ประชุม	ประชิด
(13)	/ผะ-/หรือ/ผ-/	เขน	ผจง	ผสาน	ผลုပ်
(14)	/พ-/	เขน	เพี้ยก	พรำ	
(15)	/ระ-/	เขน	ระคาย	ระคน	
(16)	/ละ-/	เขน	ละอาย	ละวาด	
(17)	/วิ-/	เขน	วิมล	วิเม็ลือง	
(18)	/สะ-/	เขน	สลค	สละ	สะเคาะ
(19)	/สำ-/	เขน	สำนึก	สำทับ	สำรวม

2) หน่วยกลางศัพท์ เตาที่รวบรวมได้จะมีอยู่ 11 รูป คือ

(1)	/-ง-/	เขน	ชงัก	งก	
(2)	/-น-/	เขน	ผนวก	ขนาน	
(3)	/-บ-/	เขน	ฉบับ	ระบม	ระบือ
(4)	/-ม-/	เขน	ขมึง	ขมอย	

(5)	/-ะย-/	เช่น	สยบ	ทยอย	
(6)	/-ะร-/	เช่น	จรค		
(7)	/-ะล-/	เช่น	ถลก	ถลา	ฉลาด
(8)	/-ะว-/	เช่น	เฉวียง	ชวัก	
(9)	/-ำ-/	เช่น	บำรุง	คำรง	
(10)	/-ำน-/	เช่น	จำนน	อำนวย	
(11)	/-ำร-/	เช่น	ชำระ	สำเร็จ	

7.2.7 หน่วยผสมเพิ่มความ คือหน่วยผสมชนิดเพิ่มความหมายของหน่วยคำมูลฐาน ด้วยความหมายประจำคำ หรือนัยแห่งความหมายของหน่วยผสม หน่วยผสมชนิดนี้จะแบ่งได้ 2 พวก คือ

- 1) หน่วยหน้าศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้จะมีอยู่ 26 รูป คือ
  - (1) /ชี้-/ "มีลักษณะนิสัยที่ไม่คืออยู่เสมอ" เช่น ชี้โกง ชี้ออน ชี้เมา
  - (2) /จุด-/ "เล็ก, นอย" เช่น จุดทรงศัน จุดภาค จุดศักราช
  - (3) /ทั้ง-/ "คำบอกจำนวนรวม" เช่น ทั้งมวล ทั้งหมด
  - (4) /ทุ-/หรือ/ทร-/หรือ/ทุร-/ "ชั่ว, ลำบาก" เช่น ทุคติ
ทุจริต ทุรชน
  - (5) /นวย-/ "เยื้องกราย, กรีกกราย" เช่น นวยนาค "เยื้อง-
กรายอย่างละคร"
  - (6) /บง-/ "มองดู, แลดู" เช่น บงการ "ชี้ให้ดำเนินการตาม"
  - (7) /บาง-/ "คำบอกจำนวนเพียงบางส่วนของสิ่งต่าง ๆ เช่น
บางคน บางคราว
  - (8) /พระ-/ "คำนำชี้เพื่อยกย่อง" เช่น พระภูมิ พระครู พระกร
  - (9) /เพา-/ "งาม" เช่น เพาพาด "หนุ่มหรือสาวผู้งาม"
  - (10) /เพิก-/ "ถลก, ถอนออก" เช่น เพิกเฉย "ละเลย"
  - (11) /ผี-/ "การแสดงออกบางลักษณะ" เช่น ผีจักร ผีเท้า
ผีมือ

- (12) /มห-/หรือ/มหา-/ "ใหญ่" เช่น มหกรรม มหาชน
- (13) /มัก-/ "ค่อนข้าง, เนือง ๆ" เช่น มักโกรธ มักได้
มักใหญ่
- (14) /มั่ง-/ "มี, มีมาก" เช่น มั่งมี มั่งคั่ง
- (15) /ยุว-/หรือ/ยุพ-/หรือ/เทว-/ เช่น ยุวชน ยุพราช
เยาวมาลย์
- (16) /เยี่ย-/ "ทำ" เช่น เยี่ยใหญ่ "ทำให้โต, มักใหญ่"
- (17) /สม-/ "รวมกัน" เช่น สมออง สมยอม สมคบ
- (18) /สห-/ "ด้วยกัน, พร้อม, รวม" เช่น สหชาติ สหธรรม
- (19) /สาร-/หรือ/สาร์ระ-/ "ทั้งหมด, ทุก" เช่น สารเลว
สารทุกข์ สาร์ระวน
- (20) /สุ-/หรือ/สุ-/หรือ/เสาว-/ "ดีงาม" เช่น สุคติ สุภาพ
เสาวภาคย์
- (21) /อ-/หรือ/อป-/หรือ/อัป-/หรือ/อน-/ "บอกความปฏิเสธ" เช่น
อธรรม อปมงคล อัปภาคย์
- (22) /อภิ-/ "ยิ่ง, วิเศษ" เช่น อภิชัย อภิธรรม อภิรมย์
- (23) /อุก-/ "หักหาญ" เช่น อุกอาจ "หักหาญด้วยความกล้า
อุกฉกรรจ์ "ร้ายแรง, เขี้ยวหาญ"
- (24) /เอิก-/ "อึ้ง, อื้อฉาว" เช่น เอิกเกริก "ครึกครื้น"
- (25) /เอิบ-/ "ซึ่มเข้าไป" เช่น เอิบอาบ "ซึ่มซาบ"
- (26) /อีก-/ "คึก, คະนอง" เช่น อีกหาญ "กลาด้วยความคะนอง
อีกโหม "ระคมเข้าไปด้วยความคะนอง"

2) หน่วยท้ายศัพท์ เท่าที่รวบรวมได้จะมีอยู่ 12 รูป คือ

- (1) /-กร/ "ผู้ทำ" เช่น พัฒนกร ฆาตกร กรรมกร
- (2) /-การ/ "งานที่มีระบบ" เช่น วิทยาการ เนติกิจการ
กำหนดการ

- (3) /-คม/ "เดือนที่มี 31 วัน" เช่น มกราคม สิงหาคม ตุลาคม
- (4) /-ชาติ/ "พวก, ประเภท" เช่น คชาชาติ สกุนชาติ ทิชาชาติ
- (5) /-ภาพ/ "สภาพที่แสดงความเป็นอยู่เสมอ" เช่น
อิสระภาพ สวัสดิภาพ สุขภาพ
- (6) /-มัย/ "ประกอบด้วย, สำเร็จด้วย" มโนมัย กุศลมัย
- (7) /-รามา/ "โรงภาพยนตร์" เช่น สานยานรามา กรุงเทพรามา
- (8) /-ยน/ "เดือนที่มี 30 วัน" เช่น มิถุนายน กันยายน
- (9) /-แสง/ "อาวุธ" เช่น คลังแสง ขางแสง
- (10) /-เอ็ด/ "เลขหนึ่งที่อยู่ท้ายเลข 2 หลักขึ้นไป" เช่น สิบเอ็ด
ร้อยเอ็ด พันเอ็ด
- (11) /-กร/ "ที่เกิด, ที่รวม" เช่น ทรัพย์ากร ศิลปากร
- (12) /- / "ฟัง, ควร, ทาง" เช่น กรณีย์ ปุณีย์ โลภีย์

ตารางที่ 18 หน่วยผสมชนิดเปลี่ยนความหมายของหน่วยคำมูลฐาน

ประเภทของความหมาย	ชนิดของหน่วยผสม			
	หน่วยหน้าศัพท์	หน่วยอุปสรรค	หน่วยกลางศัพท์	หน่วยท้ายศัพท์
1) กลับความ	8	-	-	-
2) บอกชื่อสถานที่และ สิ่งของเครื่องใช้	13	1	8	-
3) บอกผู้แสดงอาการ	8	-	3	2
4) บอกผู้เกี่ยวข้อง	6	-	-	2
5) เพิ่มน้ำหนักแห่ง ความหมาย	5	-	-	2
6) กริยาการีต	22	-	11	-
7) เพิ่มความ	26	-	-	12